

**LIETUVOS BANKO
PRIEŽIŪROS TARNYBOS
FINANSINIŲ PASLAUGŲ IR RINKŲ PRIEŽIŪROS DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL X. X. IR AB „LIETUVOS DRAUDIMAS“ GINČO NAGRINĖJIMO**

2019 m. gruodžio 11 d. Nr. 242-499
Vilnius

Lietuvos bankas gavo pareiškėjo X. X. (toliau – pareiškėjas) kreipimąsi, kuriame prašoma išnagrinėti tarp pareiškėjo ir AB „Lietuvos draudimas“ (toliau – draudikas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

2019 m. rugsėjo 24 d. Vilniuje, (*duomenys neskelbtini*), įvyko eismo įvykis, per kurį susidūrė X. X. vairuojamas, pareiškėjui priklausantis automobilis „Mercedes Benz ML320“ (*duomenys neskelbtini*) ir X. X. vairuojamas automobilis „VW Polo“ (*duomenys neskelbtini*). Įvykio metu buvo apgadinti abu automobiliai. Vairuotojai užpildė eismo įvykio deklaraciją (toliau – deklaracija), joje atsakomybę už eismo įvykio metu padarytą žalą savo parašu patvirtino automobilio „Mercedes Benz ML320“ vairuotoja. Abiejų eismo įvykyje dalyvavusių automobilių valdytojų civilinė atsakomybė įvykio metu buvo apdrausta draudiko.

Tą pačią dieną pareiškėjo automobilio „Mercedes Benz ML320“ vairuotoja X. X. pranešė draudikui apie įvykį: nurodė, kad važiuodama sumaišė pedalus, todėl netikėtai sustabdė automobilį ir dėl to į jos automobilio galą atsitrenkė iš paskos važiuojęs automobilis. Taip pat informavo, kad prisiėmė kaltę dėl kilusio eismo įvykio.

2019 m. rugsėjo 25 d. automobilio „VW Polo“ valdytojas draudikui pranešė apie įvykį: informavo, kad 2019 m. rugsėjo 24 d. 6:40 val. važiuodamas antrąja eismo juosta atsitrenkė į toje pačioje juostoje staiga sustojusią transporto priemonę „Mercedes Benz ML320“, pastarosios vairuotoja pripažino savo kaltę, todėl eismo įvykio dalyviai užpildė eismo įvykio deklaraciją.

Pareiškėjas kreipėsi į draudiką prašydamas atlyginti nuostolius pagal Transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo įstatymą (toliau – TPVCAPDĮ). Pareiškėjas teigė, kad „Mercedes Benz ML320“ vairuotoja kaltės dėl eismo įvykio prisiimti neketino, o deklaracijos langelyje „Patvirtinu, jog esu atsakingas (-a) už padarytą žalą“ pasirašė per klaidą, tamsoje neįžiūrėjusi teksto.

Atsižvelgdamas į gautus prieštaraujančius paaiškinimus dėl eismo įvykio aplinkybių, draudikas įvertino šalių nurodytas aplinkybes ir, atsižvelgdamas į tai, kad pareiškėjas nepateikė jokių objektyvių, deklaracijoje nurodytas aplinkybes nuginčijančių duomenų, priėmė sprendimą vadovautis deklaracijoje nurodytomis eismo įvykio aplinkybėmis. Pareiškėjas nesutiko su tokio draudiko sprendimu, todėl tarp šalių kilo ginčas.

Kreipimesi į Lietuvos banką dėl vartojimo ginčo nagrinėjimo pareiškėjas nesutinka su draudiko priimtu sprendimu, nes eismo įvykis kilo dėl to, kad automobilio „VW Polo“ valdytojas nesilaikė saugaus atstumo, o jo automobilio vairuotoja pildydama eismo įvykio deklaraciją suklydo ir pasirašė ne tame langelyje, nes kaltės prisiimti neketino. Dėl šios priežasties pareiškėjas prašo, kad draudikas pripažintų automobilio „VW Polo“ vairuotoją atsakingą už 2019 m. rugsėjo 24 d. eismo įvykį.

Draudikas pateikė Lietuvos bankui atsiliepimą į pareiškėjo kreipimąsi, jame nurodė, kad pareiškėjo automobilio „Mercedes Benz ML320“ vairuotoja buvo pagrįstai pripažinta atsakinga už kilusį eismo įvykį, ir prašė pareiškėjo reikalavimą atmesti.

Anot draudiko, TPVCAPDĮ 15 straipsnio 3 dalyje įtvirtinta, kad, nustatant eismo įvykio aplinkybes ir kaltininko atsakomybę, turi būti vadovaujama eismo įvykio dalyvių pasirašyta

eismo įvykio deklaracija ar kitu eismo įvykio dalyvių pasirašytu dokumentu apie eismo įvykio aplinkybes arba kompetentingų institucijų išduotais dokumentais apie įvykio aplinkybes. Analogiška taisyklė įtvirtinta ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. birželio 23 d. nutarimu patvirtintų Eismo įvykio metu padarytos žalos administravimo ir draudimo išmokos mokėjimo taisyklių (toliau – Taisyklės) 38 punkte: atsakingas draudikas, sprenddamas draudimo išmokos mokėjimo klausimą ir nustatydamas atsakingą už eismo įvykio metu padarytą žalą vairuotoją, vadovaujasi eismo įvykio deklaracijoje nurodyta ir eismo įvykio dalyvių parašais patvirtinta informacija ir nubraižyta schema.

Draudikas sutinka, jog minėtos aplinkybės nereiškia, kad sprendžiant žalos atlyginimo klausimą visais atvejais privaloma besąlygiškai vadovautis asmens atsakomybės už padarytą žalą pripažinimu, nes gali pasitaikyti situacijų, kai eismo įvykio dalyviai neteisingai kvalifikuoja savo atsakomybę ar atsakomybės pripažinimas išgaunamas kitokiu būdu, tačiau tiek Lietuvos Respublikos draudimo priežiūros komisijos 2011 m. gegužės 17 d. patvirtintoje Pozicijoje dėl eismo įvykio deklaracijoje išreikšto asmens atsakomybės už eismo įvykio metu padarytą žalą pripažinimo įrodomosios vertės (toliau – Pozicija), tiek teismų praktikoje pripažįstama, kad eismo įvykio deklaracijos keitimas yra išimtinis atvejis, turint objektyvių duomenų apie tai, kad atsakomybės pripažinimas deklaracijoje nėra teisingas.

Draudikas nurodo, kad eismo įvykio dalyviai užpildė eismo įvykio deklaraciją, kurioje automobilio „Mercedes Benz ML320“ vairuotoja savo parašu patvirtino, kad yra atsakinga už eismo įvykį, taip pat pateikė automobilio „VW Polo“ vairuotojo paaiškinimus, kuriuose nurodoma, kad automobilio „Mercedes Benz ML320“ vairuotoja staiga, neįjungusi avarinio signalo sustojo antroje juostoje, nors prieš ją kliūtis nebuvo, ir tai, kad pildydama eismo įvykio deklaraciją pareiškėjo automobilio „Mercedes Benz ML320“ vairuotoja pripažino savo kaltę.

Draudikas taip pat pateikė pokalbio telefonu įrašus, kurie patvirtina, kad pareiškėjo automobilio vairuotoja, registruodama įvykį telefonu ir teikdama paaiškinimus dėl eismo įvykio aplinkybių, nurodė, kad greičiausiai sumaišė pedalus ir staiga sustojo, dėl to iš paskos važiuęs automobilis „VW Polo“ atsitrenkė į jos vairuojamo automobilio galą, taip pat ji nurodė prisiimanti kaltę dėl įvykio. Šios aplinkybės, draudiko teigimu, patvirtina, kad „Mercedes Benz ML320“ vairuotoja pasirašydama deklaracijos 14 laukelyje priėmė sąmoningą ir valingą sprendimą prisiimti atsakomybę už kilusį eismo įvykį.

Draudikas taip pat akcentuoja tai, kad pareiškėjas savo reikalavimą grindžia tik subjektyvia nuomone, nepateikdamas jokių įrodymų. Be to, pareiškėjas pats nedalyvavo eismo įvykyje ir nežino tikslų aplinkybių, kaip deklaracija buvo pildoma, o jo paaiškinimai prieštarauja „Mercedes Benz ML320“ vairuotojos draudikui nurodytoms eismo įvykio aplinkybėms. Draudikas taip pat pažymi, kad pareiškėjas remiasi tik Kelių eismo taisyklių (toliau – KET) reikalavimais vairuotojui laikytis tokio atstumo, kad neatsitrenktų į priekyje važiuojančią transporto priemonę, jeigu ji būtų stabdoma (KET 126 punktas), tačiau atkreipia dėmesį, kad kitos KET nuostatos įpareigoja eismo dalyvius laikytis visų būtinų atsargumo priemonių, nekelti pavojaus kitų eismo dalyvių, kitų asmenų ar jų turto saugumui ir aplinkai, nesudaryti kliūčių jų eismui (KET 9 punktas) ir draudžia staigiai stabdyti, jeigu tai nebūtina eismo saugumui (KET 135.4 papunktis). Be to, draudikas nurodė, kad teismų praktikoje yra nustatyta, jog tais atvejais, kai priekyje važiuojantis automobilis staigiai stabdo, nors tai nebuvo būtina užtikrinti eismo saugumui, nesant jokiai kliūčiai, laikoma, kad vairuotojas pažeidė KET 135.4 papunktį ir nėra iš paskos važiuojančio automobilio kaltės. Atsižvelgdamas į tai ir į tai, kad pareiškėjas nepateikė duomenų, nuginčijančių eismo įvykio deklaracijoje nurodytus duomenis, draudikas mano neturintis pagrindo keisti priimto sprendimo.

K o n s t a t u o j a m a :

Vadovaujantis Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka pateiktų įrodymų vertinimą, kurio pagrindu priimamas sprendimas.

Atsižvelgiant į ginčo šalių pateiktus dokumentus ir paaiškinimus, darytina išvada, kad šalių ginčas kilo dėl draudiko sprendimo pripažinti, kad už 2019 m. rugsėjo 24 d. eismo įvykio kilimą yra atsakinga automobilio „Mercedes Benz ML320“ vairuotoja, pagrįstumo.

Vertinant ginčo šalių nurodytas aplinkybes, kuriomis jos remiasi kaip savo reikalavimų ir atsikirtimų pagrindu, pažymėtina, kad draudikas teigia, jog eismo įvykio dalyviai pasirašė eismo įvykio deklaraciją, kurioje dėl įvykio kaltę prisiėmė automobilio „Mercedes Benz ML320“ vairuotoja, be to, šias deklaracijoje nurodytas aplinkybes automobilio „Mercedes Benz ML320“ vairuotoja patvirtino registruodama įvykį telefonu. Kita vertus, pareiškėjo teigimu, automobilio „Mercedes Benz ML320“ vairuotoja suklydo pildydama eismo įvykio deklaraciją, nes kaltės prisiimti neketino, todėl eismo įvykio kaltininku turėtų būti laikomas automobilio „VW Polo“ vairuotojas.

Atsižvelgiant į šalių nurodytas aplinkybes, pirmiausia pažymėtina, kad eismo įvykyje dalyvavusių automobilių vairuotojai užpildė eismo įvykio deklaraciją, kuri apibrėžiama kaip eismo įvykyje dalyvavusių transporto priemonių valdytojų eismo įvykio vietoje užpildyta ir pasirašyta forma, kurioje fiksuojamas eismo įvykio faktas, aprašomos aplinkybės ir braižoma schema (TPVCAPDĮ 2 straipsnio 4 dalis, KET 3.3 papunktis).

TPVCAPDĮ 12 straipsnio 1 dalies 3 punkte nustatyta, kad tais atvejais, kai eismo įvykio dalyviai sutaria dėl eismo įvykio aplinkybių ir, vadovaudamiesi KET nuostatomis, nekviečia policijos į eismo įvykio vietą, – su įvykiu susiję transporto priemonių valdytojai privalo eismo įvykio deklaracijoje nubraižyti eismo įvykio schemą, aprašyti eismo įvykio aplinkybes ir duoti visiems eismo dalyviams pasirašyti. Taigi teisės aktuose įtvirtinta eismo įvykio dalyvių pareiga užfiksuoti įvykį eismo įvykio deklaracijoje arba laisvos formos dokumente, arba kviesti policiją, kai dėl eismo įvykio aplinkybių nesutariama.

Dėl eismo įvykio deklaracijos įrodomosios reikšmės yra išsamiai pasisakęs kasacinis teismas, kuris, vertindamas, kaip pildoma eismo įvykio deklaracijos 14 laukelio „Mano pastabos“ apatinė dalis „Patvirtinu, jog esu atsakingas (-a) už padarytą žalą“, konstatavo, kad teisiniu reguliavimu dėl eismo įvykio fiksavimo nekviečiant policijos į eismo įvykio vietą nesiekama įpareigoti asmenis sudaryti juos teisiškai įpareigojančiai saistanti susitarimą dėl civilinės atsakomybės sąlygų nustatymo, minėto laukelio užpildymas iš esmės reiškia eismo įvykio dalyvių subjektyvų įvykio aplinkybių įvertinimą, t. y. eismo dalyvių nuomonės pateikimą. Teisėjų kolegijos vertinimu, atsižvelgiant į tai, kad eismo įvykis nėra kasdienė situacija ir eismo įvykio dalyviai įprastai būna streso būsenos, nebūtų pagrįsta reikalauti, kad jie iš karto po eismo įvykio atliktų veiksmus, kuriais būtų sukuriama, pakeičiamos ar panaikinamos civilinės teisės ir pareigos (*Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. birželio 22 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-251-1075/2018*).

Minėtoje nutartyje kasacinis teismas nurodė, kad teisinis reguliavimas, viena vertus, suponuoja, kad, transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo draudikui sprendžiant klausimą dėl draudimo išmokos išmokėjimo ir siekiant nustatyti eismo įvykio aplinkybes bei atsakingą už eismo įvykio metu padarytą žalą vairuotoją (jo, kaip kaltininko, atsakomybę), eismo įvykio deklaracija ar ją atitinkantis dokumentas, kai eismo įvykio dalyviai nepranešė apie eismo įvykį policijai, yra pagrindinis ir pirminis dokumentas, kuriuo turi vadovautis draudikas.

Kita vertus, teisinis reguliavimas neatleidžia draudiko nuo pareigos ištirti aplinkybes, būtinas draudžiamojo įvykio faktui, pasekmėms ir draudimo išmokos dydžiui nustatyti. Todėl, jei draudikui kyla abejonių dėl eismo įvykio aplinkybių, atsižvelgiant į įvykį, eismo įvykio deklaracijoje ar ją atitinkančiame dokumente nurodytą informaciją ar kitas aplinkybes, pavyzdžiui, kai eismo įvykio deklaracijoje ar ją atitinkančiame dokumente nurodytos aplinkybės nesutampa su kitomis aplinkybėmis ar informacija, jis privalo išsamiai ištirti eismo įvykio aplinkybes, siekdamas nustatyti draudžiamojo įvykio faktą, pasekmes ir draudimo išmokos dydį.

Teisėjų kolegijos vertinimu, nutartyje atlikta teisinio reguliavimo analizė patvirtina, kad eismo įvykio deklaracija ar ją atitinkantis dokumentas, nors ir yra pagrindinis, tačiau nėra vienintelis dokumentas, esantis pagrindu draudikui spręsti apie aplinkybes, būtinas draudžiamojo įvykio faktui, pasekmėms ir draudimo išmokos dydžiui nustatyti. Tuo atveju, kai tarp draudiko, apdraudusio transporto priemonės valdytojo civilinę atsakomybę TPVCAPD sutartimi, ir draudimo išmoką turinčio teisę gauti asmens iškyla ginčas dėl draudimo išmokos

dydžio nustatymo (žalą padariusio asmens ir jo kaltės laipsnio), šios aplinkybės kiekvienu konkrečiu turi būti įrodinėjamos remiantis įrodymų vertinimo taisyklėmis.

Vertinant pareiškėjo argumentus, kuriais jis siekia nuginčyti 2019 m. rugsėjo 24 d. eismo įvykio deklaracijoje nurodytus duomenis, pažymėtina, kad, pareiškėjo teigimu, automobilio „Mercedes Benz ML320“ vairuotoja per klaidą pasirašė eismo įvykio deklaracijos 14 laukelyje ir prisiėmė kaltę, tačiau šiuos pareiškėjo paaiškinimus nuginčia draudiko Lietuvos bankui pateiktas 2019 m. rugsėjo 24 d. telefoninio pokalbio, kurio metu „Mercedes Benz ML320“ vairuotoja nurodė, kad prisiėmė kaltę dėl kilusio eismo įvykio, nes sumaišė pedalus ir netikėtai sustojo, įrašas. Tai reiškia, kad automobilio „Mercedes Benz ML320“ vairuotoja pasirašydama deklaracijos 14 laukelyje priėmė sąmoningą ir valingą sprendimą prisiimti atsakomybę už kilusį eismo įvykį, dėl to pareiškėjo argumentai, kad vairuotoja pildydama deklaraciją suklydo, laikytini nepagrįstais.

Pareiškėjas savo pretenzijose draudikui taip pat buvo nurodęs, kad įvykį sukėlė automobilio „VW Polo“ vairuotojas, nes būtent jis nesilaikė saugaus atstumo, kaip reikalaujama KET, be to, pareiškėjo teigimu, „likti kaltam nevažiuojant atgal yra neįmanoma“. Vertinant šiuos pareiškėjo teiginius, pažymėtina, kad KET 126 punkte nustatytas reikalavimas vairuotojui laikytis tokio atstumo, kad neatsitrenktų į priekyje važiuojančią transporto priemonę, jeigu ji būtų stabdoma, tačiau KET 9 punkte yra nustatytas įpareigojimas eismo dalyviams laikytis visų būtinų atsargumo priemonių, nekelti pavojaus kitų eismo dalyvių, kitų asmenų ar jų turto saugumui ir aplinkai, nesudaryti kliūčių jų eismui, o KET 135.4 papunktyje nurodyta, kad draudžiama staigiai stabdyti, jeigu tai nebūtina eismo saugumui. Tai reiškia, kad, priešingai, nei pareiškėjas teigia, tais atvejais, kai priekyje važiuojantis automobilis staigiai stabdo, nors tai nebuvo būtina eismo saugumui užtikrinti, eismo įvykio kaltininku nebūtinai bus laikomas iš paskos važiuojančio automobilio valdytojas.

Lietuvos banko vertinimu, abiejų eismo įvykyje dalyvavusių vairuotojų paaiškinimai patvirtina eismo įvykio deklaracijoje nurodytas aplinkybes, kad automobilio „Mercedes Benz ML320“ vairuotoja savo neatsargiais veiksmais, t. y. staigiai stabdydama automobilį, nors tai nebuvo būtina, sudarė netikėtą kliūtį, todėl sukėlė eismo įvykį, ir tai, kad ji savo kaltę pripažino.

Apibendrinat tai, kas buvo išdėstyta, pažymėtina, kad pareiškėjas nepateikė jokių duomenų, paneigiančių abiejų eismo įvykio dalyvių pasirašytoje eismo įvykio deklaracijoje nurodytas aplinkybes ir kurių pagrindu būtų galima teigti, kad už žalą atsakingas yra automobilio „VW Polo“ vairuotojas. Dėl šios priežasties, remiantis TPVCPDĮ 2 straipsnio 3 dalies ir 3 straipsnio 1 dalies nuostatomis, automobilio „VW Polo“ vairuotojui nekyla civilinė atsakomybė, o draudikas, nustatydamas eismo įvykio aplinkybes, pagrįstai vadovavosi eismo įvykio dalyvių pasirašyta eismo įvykio deklaracija, kurioje nurodyta, kad už eismo įvykį yra atsakinga automobilio „Mercedes Benz ML320“ valdytoja.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjo X. X. reikalavimą.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl ginčo sprendimo kreiptis į teismą arba kitą ginčų nagrinėjimo instituciją įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu.